

Digitalno građanstvo

Što je digitalni građanin?

Digitalni građanin – građanin koji koristeći se tehnologijom, sigurno, odgovorno, kritički, produktivno i pozitivno doprinosi društvu i zajednici u kojoj živi.

Prema M. Ribbleu postoji devet sastavnica koje opisuju digitalnog građanina

• **Sastavnica koje opisuju digitalnog građanina**

- Digitalni pristup (sudjelovanje u društvu putem digitalnih medija)
- Digitalna trgovina (online kupnja i prodaja)
- Digitalna komunikacija (izmjenjivanje informacija uporabom e-pošte, poruka, mrežnih stranica, blogova itd.)
- Digitalna pismenost (znanje o tome kada i kako se koristiti digitalnom tehnologijom)
- Digitalni bonton (primjereno ponašanje na Internetu)
- Digitalni propisi (zakonska prava i ograničenja u upotrebi digitalne tehnologije)
- Digitalna prava i odgovornosti (sloboda i povlastice svih koji se koriste digitalnom tehnologijom uz primjereno ponašanje)
- Digitalno zdravlje (znanje o tome kako zaštititi psihičko i fizičko zdravlje) i digitalna sigurnost (znanje o zaštiti računala i osobno)

- U digitalnoj zajednici, svaki član u svakoj zajednici ima svoja prava, slobodu, obveze i odgovornost
- Njihove aktivnosti moraju biti takve da na pozitivan način doprinose zajednici.

Osobine digitalnog građanina

- Znaju kako razumno rabiti digitalnu tehnologiju:
- kako se ponašati u on line okruženju
- kako zaštititi svoja prava i informacije
- oprezno postupaju prema pravima ljudi s kojima komuniciraju i djeluju u on line okruženju
- kako smisleno surađivati u online i u offline okruženju
- Pozitivno doprinose online aktivnostima koje stalno oblikuju digitalno okruženje.
- Otvoreni su prema drugima gradeći online okruženja.
- Svjesni su potrebe cjeloživotnog učenja kako ne bi zaostajali za brzim promjenama koje digitalna tehnologija donosi svijetu.

Digitalni i fizički svijet

- Djeca postaju digitalni građani u trenutku kada počinju koristiti digitalne tehnologije. Tada najčešće nisu svjesni važnosti brige o sebi i preuzimanju odgovornosti za svoje postupke.
- Kod djece se javlja potreba za istraživanjem pa im digitalni svijet dođe kao mjesto na kojem mogu istraživati svoju intimu, identitet, svoju seksualnost ne razmišljajući pri tome kakve mogu biti posljedice njegovih aktivnosti.
- Za djecu i mlade fizički i digitalni svijet se često preklapaju.

Digitalne životne vještine za siguran i odgovoran ulazak u digitalni svijet

- Za razliku od prijašnjih generacija koje su o Internetu i digitalnim uređajima učile postupno, današnja se djeca vrlo brzo ulaze u digitalnom okruženju s gotovo nikakvim znanjem i vještinama kako se snalaziti u njemu.
- Sposobnost korištenja digitalne tehnologije i medija na sigurne, odgovorne i učinkovite načine podrazumijeva usvajanje niza znanja i vještina kao što su poštovanje i empatija, a njih djeca trebaju naučiti od nas odraslih.
- Poticati svjesnost svoje privatnosti te učiti od najranije dobi o svojoj zaštiti na Internetu.

Digitalna empatija

- Sposobnost razumijevanja svojih i tuđih osjećaja, pokazivanja suosjećanja za druge, razumijevanje i svjesnost da postupci koje činimo online imaju utjecaja na druge ljude u stvarnom životu .
- Razvijenom digitalnom empatijom, dijete će znati prepoznati sadržaje koji nisu primjereni za njega, znat će prepoznati bullying, odmaknuti se od njega, ne sudjelovati u njemu te nastojati pomoći žrtvi.
- Osobe koje posjeduju digitalnu empatiju razumiju pojam osobnih podataka (osobne podatke ne smiju dijeliti online bez dopuštenja i kontrole odrasle osobe), kako štititi svoju privatnost, te poštivanjem tuđih osobnih podataka štite i tuđu privatnost.
- Usađivati u dijete kroz navike obitelji i osobnim primjerom, zaštititi svoje podatke kreiranjem jake zaporce, snalaženjem u različitim vrstama online napada i vremenom provedenim pred ekranom.
- Stječući ovu vještinu, dijete postaje svjesno vremena koje provodi pred ekranima, vodi računa o ravnoteži vremena offline i onom provedenom u online igrama i općenito u digitalnom svijetu.

Digitalni otisak

- Sve radnje, klikovi, snimljene stranice i fotografije, video zapisi i osobni podaci koje objavljujete na internetu.
- Jedinstven je, neizbrisiv i može vas identificirati kao pojedinca.
- Digitalni građanin je svjestan svog i tuđih digitalnih otisaka, shvaća trajnost objavljenog sadržaja, posljedice koje objave mogu imati na stvaran život i odgovorno upravlja sadržajem koji objavljuje i dijeli.

Digitalni identitet građana

- Sposobnost izgradnje i održavanja zdravog identiteta online i offline.
- Način na koji se predstavljamo online, trebao bi pratiti i našu offline prisutnost.
- Kad je ova vještina razvijena, ono se neće lažno predstavljati online, neće otvarati lažne profile ili više profila na društvenim mrežama, te će jasnije moći prepoznati tuđa lažna predstavljanja i pretjerivanja.
- Vještina rješavanja sukoba nenasilnim putem uči se od najranije dobi na primjerima iz stvarnog života (guranja s rekvizita u parku, otkimanja igračaka, izoliranja djeteta iz grupe prijatelja) osnažujte dijete na reakcije koje će umanjiti nasilna ponašanja.

5. razred

- **Nastavna tema:** U svijet bez putovnice
- **Nastavna jedinica:** Digitalni svijet oko nas
- C.5.3. Učenik osmišljava plan izrade digitalnog rada, izrađuje ga, pohranjuje u mapu digitalnih radova (e-portfolio) i vrednuje ga.
 - A.5.1. Učenik pronalazi i vrednuje informacije.
 - D.5.1. Učenik analizira etička pitanja koja proizlaze iz korištenja računalnom tehnologijom.

Aktivnosti:

- Pregledavanje mrežnih stranica
- Upoznavanje s pojmovima Vrsta Creative Commons licencija, Copyright znak i Autorsko pravo
- Medijska pismenost <https://www.medijskapismenost.hr/pravila-lijepog-ponasanja-i-komuniciranja-na-internetu/>
- Igra: <https://deck.toys/decks/7Jm-EO-XK/Jesi-li-digitalni-gradanin>

Infografika

- U programu Bojanje:
- crtanje znaka Copyright , kombinacije slika s Interneta o naučenim pojmovima s izvorima.
- U programu WordArtu kreiranje grafike o naučenim pojmovima

Copyright

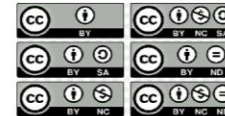

Izvor: https://project-sign.eu/video-and-animation-contest/contest-video-detail&video_id=5313

Licencije creative commons

Licenca	Skraćica	Opis
	CC BY	Oblizica imenovanje autora djela
	CC BY-SA	Oblizica imenovanje autora djela te pravo horizontala da djelo dijeli pod istim uslovima
	CC BY-ND	Oblizica imenovanje autora djela te pravo horizontala da djelo dijeli bez ikakvih promjena
	CC BY-NC	Oblizica imenovanje autora djela te pravo horizontala da se djelo koristi u nekomercijalne svrhe
	CC BY-NC-SA	Oblizica imenovanje autora djela te pravo horizontala da se djelo koristi u nekomercijalne svrhe bez ikakvih promjena
	CC BY-NC-ND	Oblizica imenovanje autora djela te pravo horizontala da se djelo koristi u nekomercijalne svrhe bez ikakvih promjena

Izvor: <https://arhiva.2021.loomen.carnet.hr/mod/book/view.php?id=494397&chapterid=117050>

Izvor: <https://repositorij.sumfak.unizg.hr/en/node/14>

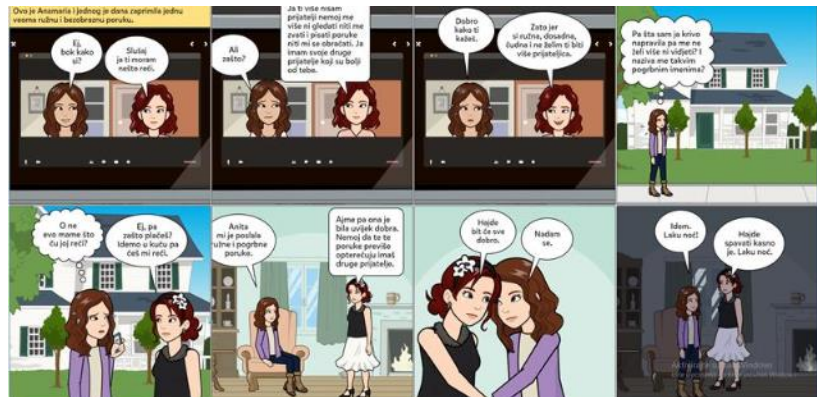

6. razred

- **Nastavna tema: Ponašanje na mreži**
- **Nastavna jedinica:** Dijeljenje informacija, Pravila lijepog ponašanja i Elektroničko nasilje
- **D.6.1.** Učenik objašnjava ulogu i važnost digitalnih tragova, stvara svoje pozitivne digitalne tragove.
- **D.6.2.** Učenik prepoznaje vrste elektroničkoga nasilja, analizira ih i odabire preventivne načine djelovanja za različite slučajeve elektroničkoga nasilja.
- **Mrežno povezivanje**
- A.6.2. Učenik opisuje načine povezivanja uređaja u mrežu, analizira prednosti i nedostatke mrežnoga povezivanja te odabire i primjenjuje postupke za zaštitu na mreži.
- MPT Uporaba IKT-e
- A.3.3. Učenik aktivno sudjeluje u oblikovanju vlastitoga sigurnog digitalnog okružja.
- MPT Poduzetništvo
- B.4.3. Učenik prepoznaje važnost odgovornog poduzetništva za rast i razvoj pojedinca i zajednice.
- **Aktivnosti**
- Digitalni strip
- Padlet
- Umna mapa
- Prezentacija

6. razred – strip

Infografika

PRAVILA

Ponašanja na internetu

DIGITALNI TRAG

Ne vrijedaj nikoga, ostavljaj svoj digitalni trag.
Nikada ne znaš koliko uvrada nekoga može pogoditi.

Ne otkrivaj ni tuđe
privatne informacije
podatke jer nisu tvoji.
Ne otkrivaj ni tuđe
fotografije jer ti ih je netko
rešio u povjerenje.
Nemoj kreirati tuđe
profile i lažne
profile i lažne

OSOBNI PODATCI

Ne otkrivaj svoju adresu i
privatne podatke ljudima na
internetu koje ne poznaješ.

Ne kradi. To
uključuje krađu
profila, lozinki te
nedopušteno
preuzimanje
glazbe, igara,
videa i slično

Pravila NETIQUETTE

5 Pravila ponašanja na internetu

1. Ne piši velika tiskana slova. Sve što napišeš zauvijek je pohranjeno.
2. Ne stavljaš tuđe slike bez dopuštenja.
3. Zaštiti račun lozinkom i ne daj nikome osobne podatke.
4. Ne objavljuj osobne podatke. Ne predstavljaj se po drugom imenu.
5. Ne piši o drugima pogrdne riječi te koristi emotikone u razgovoru.

Pravila lijepog ponašanja (NETIQUETTE)

Nemoj vrijedati, ogrožavati i štetiti netko. Nemoj kraditi, ne uključuje krađu profila, lozinki te nedopušteno preuzimanje glazbe, igara, videa i slično.

Lijepo ponašanje

Nemoj slati poruke i odgovoriti na njih kad te ljuti. Na internetu uvijek ostavi prazni trag koji netko može upotrijebiti protiv vas.

Nemoj se da komunicirati s drugom osobom. Upotrebljavaj pristojne riječi i budi pristojan. Izbjegavaj korištenje velikih tiskanih slova jer u virtualnoj komunikaciji ona podrazumijeva da se ljutiš te da ne nekoga podližeš glomazno.

Nemoj se da komunicirati s drugom osobom. Upotrebljavaj pristojne riječi i budi pristojan. Izbjegavaj korištenje velikih tiskanih slova jer u virtualnoj komunikaciji ona podrazumijeva da se ljutiš te da ne nekoga podližeš glomazno.

Nemoj se da komunicirati s drugom osobom. Upotrebljavaj pristojne riječi i budi pristojan. Izbjegavaj korištenje velikih tiskanih slova jer u virtualnoj komunikaciji ona podrazumijeva da se ljutiš te da ne nekoga podližeš glomazno.

VIRTUALNO NASILJE (CYBERBULLYING)

Virtualno nasilje je uporaba tehnologije za štetu i uznemiravanje drugih osoba. To može biti bilo koji oblik nasilja koji se događa putem interneta, uključujući elektroničke poruke, slike, video snimke, glasovne poruke, lažne profile i slično.

Virtualno nasilje može biti vrlo ozbiljno i štetno. Može dovesti do ozbiljnih posljedica, uključujući stres, anksioznost, depresiju i čak samoubojstvo. Stoga je važno biti oprezan i ne dopuštati da te netko vrijeđa ili uznemirava na internetu.

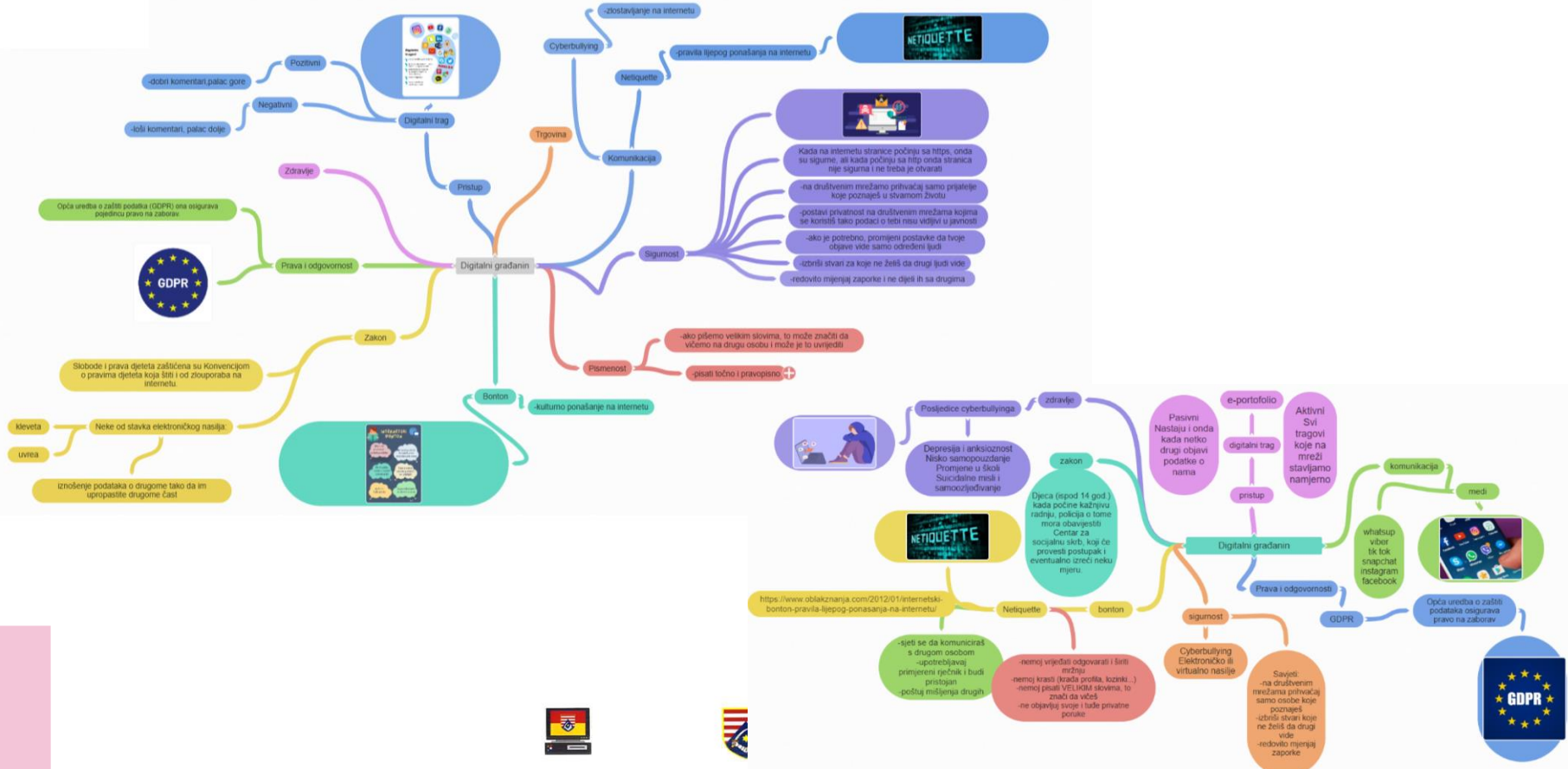
Virtualno nasilje može biti vrlo ozbiljno i štetno. Može dovesti do ozbiljnih posljedica, uključujući stres, anksioznost, depresiju i čak samoubojstvo. Stoga je važno biti oprezan i ne dopuštati da te netko vrijeđa ili uznemirava na internetu.

Virtualno nasilje može biti vrlo ozbiljno i štetno. Može dovesti do ozbiljnih posljedica, uključujući stres, anksioznost, depresiju i čak samoubojstvo. Stoga je važno biti oprezan i ne dopuštati da te netko vrijeđa ili uznemirava na internetu.

Virtualno nasilje može biti vrlo ozbiljno i štetno. Može dovesti do ozbiljnih posljedica, uključujući stres, anksioznost, depresiju i čak samoubojstvo. Stoga je važno biti oprezan i ne dopuštati da te netko vrijeđa ili uznemirava na internetu.

Umna mapa

Padlet

Digitalni građanin

Zakon

Lucija Lesić
prije 41 minuta

Dobna granica za društvene mreže (Instagram, Snapchat, TikTok...) je 13-14 godina, a za Google+ 16 godina.

0
Dodajte komentar

Bonton

Lucija Lesić
prije 21 minuta

WWW

Nekakva pravila pristojnosti na internetu...

0
Dodajte komentar

Prava i odgovornost

Lucija Lesić
prije 21 minuta

Nastale promjene rezultirale su donošenjem Opće uredbice o zaštiti podataka, poznatije pod akronimom GDPR, kao izvrsnog i usklađenog okvira za zaštitu podataka na razini cijele Europske unije. Cilj Opće uredbice o zaštiti podataka je zaštiti osobne podatke fizičkih osoba i pružiti kontrolu građanima nad njihovim osobnim podacima te svomiti visoku i raznu razinu zaštite podataka u Europskoj uniji.

0
Dodajte komentar

Signurnost na internetu

Lucija Lesić
prije 10 minuta

Savjeti
-na društvenim mrežama prihvaćati samo osobe koje poznajete
-izbjegavati stvari koje ne želite da drugi vide
-redovito mijenjati zaporku

0
Dodajte komentar

Digitalni građanin

Zdravlje

Ena Dominković
prije 5 minuta

Kako zaštititi djecu na Internetu?

0
Dodajte komentar

Pristup

Ena Dominković
prije 11 minuta

Elektronički tragovi
-Poslani digitalni tragovi: Tragovi koje bez namjere ostavljamo na Internetu.
-Aktivni digitalni tragovi: Tragovi koje namjerno ostavljamo na Internetu.

0
Dodajte komentar

Medijska pismenost

Lucija Lesić
prije 7 minuta

Medijska pismenost smatra se jednom od ključnih kompetencija 21. stoljeća. Prema široko prihvaćenoj definiciji, uključuje sposobnosti pristupa, analize, kritičkog vrednovanja i stvaranja medijskih sadržaja.

0
Dodajte komentar

Signurnost na internetu

Ena Dominković
prije 5 minuta

Kad govorimo o signurnosti na internetu, to se prvenstveno misli na zaštitu vlastitih računalna, najprije osobnih podataka i informacija o aktivnostima na web-stranicama i e-mailu te signurnost pri korištenju internetskog i mobilnog telefoniranja.

0
Dodajte komentar

Zdravlje

Ena Dominković
prije 5 minuta

Zastavljanje na Internetu može biti djelotvorno samopoznavanje. Žrtve mogu ispričati izabranu nezgodu koja se dogodila i zbog koje prilikom pristupa imaju posljedice. Mlade žrtve cyberbullyinga često izostaju s nastave od dana koje nisu izostavljale. Osobno utječu na ljude kako se ne bi našli sa Internetom ili u situaciji u kojoj su porazili i osramotili u grupama koje su svima vidljive na društvenim mrežama.

0
Dodajte komentar

Bonton na Internetu

Ena Dominković
prije 5 minuta

Bonton je važan!

0
Dodajte komentar

Pristup

Ena Dominković
prije 5 minuta

Digitalni tragovi mogu biti pravi aktivi. Digitalni tragovi predstavljaju niz podataka koje ostavljamo svaki put kad se koristimo Internetom. Tragovi koje ostavljamo odnose se na mrežne stranice koje posjećujemo, elektroničku poštu koju šaljemo, videozapise koje stavljamo na mrežu, online igre koje igramo, informacije koje pretražujemo itd.

0
Dodajte komentar

Prava i odgovornost

Ena Dominković
prije 5 minuta

Zbog svoje životne dobi djeca su upućena na pomoć odraslih koji ih mogu biti pomognuti u ostavljanju. Djeca prava su ljudska prava i odnose se na svoj dio od 14. godine starosti. Opća prava su posebno izdvojena i naglašena zbog toga što je ovo razdoblje posebno važno u životu svake osobe. Ključna prava u toj dobi može negativno utjecati na djak budući život osobe. U ovom dijelovima svjesta djeca nemaju ta prava. U ostale odnose se ostalo krak dijela prava.

0
Dodajte komentar

Digitalna pismenost

Ena Dominković
prije 27 minuta

Različite vještine poput rada sa softverima, alataima za obradu teksta, tablica i fotografija, korištenje elektroničke pošte i interneta, pretraživanje, pregledavanje, aplikacija, prometa koji se stvaraju prezentacije i pristupa online komunikacijama i raznim alatima koji nam pomažu kod pristupa već poznatim informacijama i stvaraju nove informacije koristeći alate i digitalne medijske platforme.

0
Dodajte komentar

Komunikacija

Ena Dominković
prije 5 minuta

Industrijska Internet
Nekakva pravila pristojnosti na internetu...

0
Dodajte komentar

Digitalni građanin

Signurnost

Mia Vrančić
prije 7 minuta

U svijetu se signurnost koristi za Internetu.

0
Dodajte komentar

Pismenost

Mia Vrančić
prije 7 minuta

Kada se dogovorimo s prijateljima moramo paziti na to da primamo nešto i primamo, pogotovo kada su neki obave za važne osobe ili potrebe. Moramo paziti i na velika i mala slova jer kada primamo sve važne stvari online jer je to kao da vidimo na drugi osobu, a kada sve primamo mailom slova i ono što treba biti vidljivo, kada nas osoba ne shvati ostalo.

0
Dodajte komentar

Prava i odgovornost

Mia Vrančić
prije 7 minuta

GDPR je opća uredba o zaštiti podataka, ona osigurava pojedincu pravo na zaborav.

0
Dodajte komentar

Digitalni trag

Mia Vrančić
prije 13 minuta

Digitalni tragovi su niz podataka koje ostavimo kada pretražujemo na Internetu, to su poveznice koje ostavimo, slike koje preuzimamo, videozapise koje ostavimo i slično.

0
Dodajte komentar

Video govori o digitalnim tragovima

Mia Vrančić
prije 13 minuta

Digitalni tragovi

0
Dodajte komentar

Zakon

Mia Vrančić
prije 13 minuta

Konvencija o pravima djeteta
Prava i slobode djeteta zaštićena su Konvencijom o pravima djeteta koja 1989. od usvojenosti na Internetu.
Nadlje na Internetu može uključivati klevetu, vrijeđanje, upućivanje tuđih slika i postotaka bez pitanja.
Kada vidjemo druge na Internetu to je kole i za vas i za njih, zato jer kada vidjete nekoga, njega valja raditi povjerenje, a vi možete srediti velike posljedice.

0
Dodajte komentar

Bonton

Mia Vrančić
prije 13 minuta

Internetki bonton su prava lepoeg i kulturnog ponašanja na Internetu, koje glad da su krak koše, nacionalnosti i slično. Postoji zato jer ne smijemo vrijeđati i podcijeniti druge ljude tako su drukči od nas.

0
Dodajte komentar

7. razred

- **Nastavna tema: Sigurno u virtualnom svijetu**

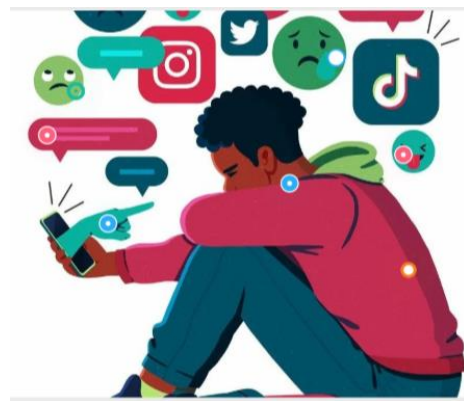
- **Nastavna jedinica: Mrežna komunikacija**

D.7.1. Učenik štiti svoj elektronički identitet i primjenjuje pravila za povećanje sigurnosti korisničkih računa.

D.7.2. Učenik demonstrira i argumentirano opisuje primjere dobrih strana dijeljenja informacija na internetu i njihova brzog širenja te primjenjuje pravila odgovornoga ponašanja.

Aktivnosti:

- Izrada interaktivne karte
- Igra – jesi li aktivan digitalni građanin
- <https://deck.toys/decks/7Jm-EO-XK/Jesi-li-digitalni-gradananin>
- **Radovi**
- <https://www.thinglink.com/scene/1822277262888665574>
- <https://www.thinglink.com/scene/1822279355200438758>
- <https://deck.toys/decks/7Jm-EO-XK/Jesi-li-digitalni-gradananin>

Interaktivna digitalna karta

- <https://www.thinglink.com/scene/1822277262888665574>
- <https://www.thinglink.com/scene/1822277262888665574>
- <https://www.thinglink.com/scene/1822279355200438758>
- <https://deck.toys/decks/7Jm-EO-XK/Jesi-li-digitalni-gradanin>

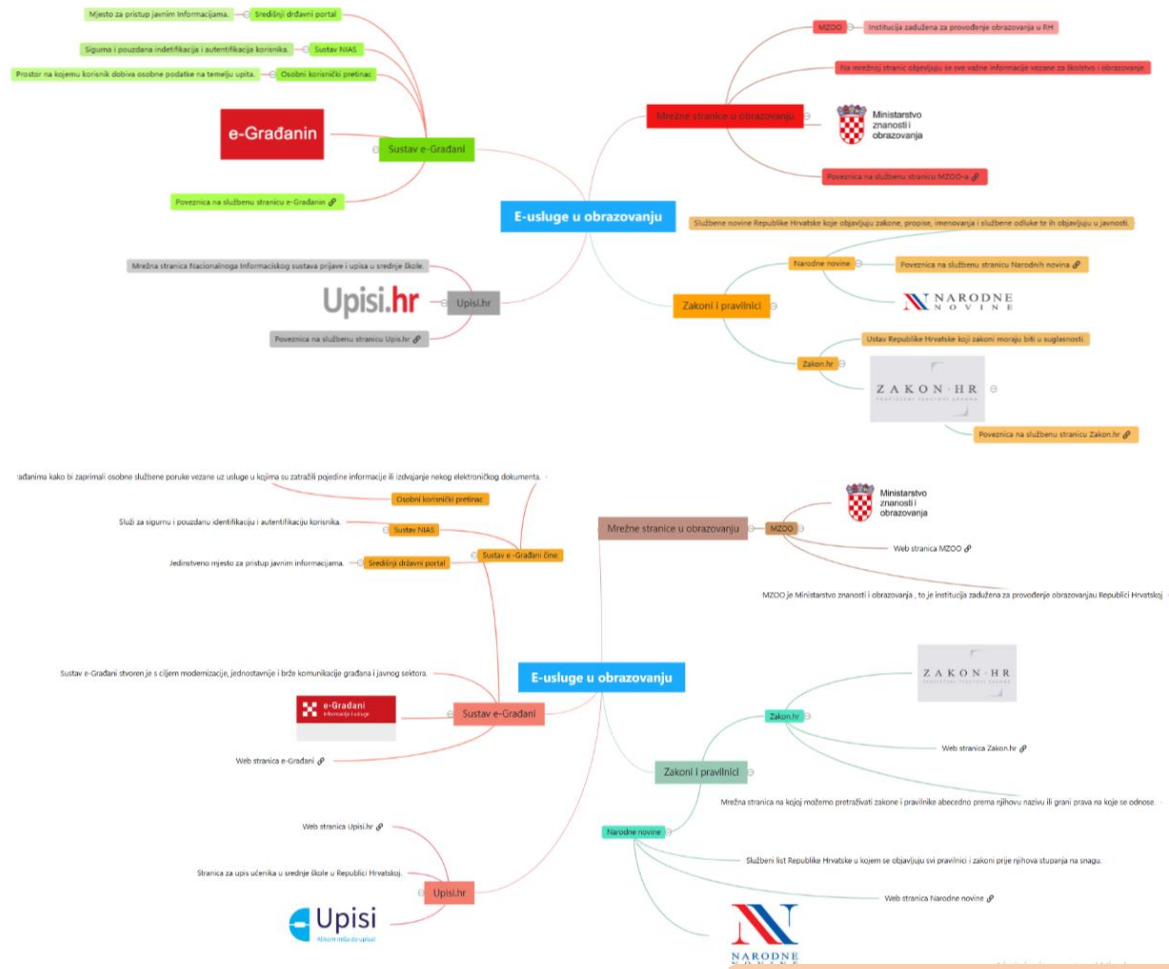

8. razred

- **Nastavna tema: Sigurnije i odgovornije pretražujemo internet**
- **Nastavna jedinica: U mreži informacija**
- A.8.1. Učenik kritički procjenjuje točnost, učestalost, relevantnost i pouzdanost informacija i njihovih izvora.
- Sprječavanje elektroničkog nasilja
- D.8.2. Učenik aktivno sudjeluje u sprečavanju elektroničkoga nasilja i govora mržnje.
- **Aktivnosti**
- Izrada prezentacije u Genally
- <https://view.genially.com/6790c80a3799956209cfe576/presentation-projection-presentation>
- <https://view.genially.com/6799edddd48eb0622c8810ed/presentation-einstein-presentation>
- <https://view.genially.com/6790c80a3799956209cfe576/presentation-projection-presentation>

Izrada umne mape – E usluge (zakoni, propisi i sustav e-građanin)

Savjeti za roditelje

- Prenositi vrijednosti koje bi djeca trebala usvojiti i u skladu s njima se ponašati i u fizičkom i u digitalnom svijetu.
- Razgovarati s djecom o virtualnom svijetu o tome na koji način ga koriste.
- Pokazati razumijevanje za djetetovu potrebu istraživanja, komuniciranja, stvaranja za većom samostalnošću i privatnošću.
- Istraživati zajedno o mjerama sigurnosti, zaštiti privatnosti i odgovornom odnosu prema sebi i drugima.
- Razvijati odgovornost i povjerenje. Odgovornost se povećava s uzrastom djece, povjerenjem roditelji nagrađuju djecu kada tu odgovornost opravdaju.
- Poticati pozitivno uključivanje u digitalni svijet. Istražiti i pogledati sadržaje koji su za njih edukativni i korisni.
- Podijeliti s njima zanimljivosti. Potaknuti ih da kreativno izražavaju u web alatima koji su im dostupni.
 - *Biti dobar digitalni građanin znači imati poštovanja za sebe i druge ljude na Internetu.*

Izvori:

- <https://www.slideserve.com/sacha-rich/digitalni-gra-anin>
- <https://rm.coe.int/lagani-koraci-koji-pomazu-djeci-da-postanu-digitalni-gra-ani/16809e74dc>
- http://os-lokve-gripe-st.skole.hr/projekt_sigurnost_na_internetu/_kako_odgojiti_budu_ega_digitalnog_gra_aninahttps://www.petzanet.hr/Portals/0/Kurikulum/PrirucniciZaRoditelje/Modul4/Modul_4_roditelji_2_1.pdf
- <https://pcchip.hr/internet/digitalni-mediji/vodic-kako-biti-odgovoran-digitalni-gradanin/>
- https://www.roda.hr/media/attachments/udruga/dokumenti/brosure_leci/djeca_u_digitalnom_okruzenju_WEB.pdf
- <https://e.udzbenik.hr/6e/infOS.asp?r=6&p=4&s=r11.pdf>
- <https://www.prelistaj.com/prebacite-poslovanje-u-digitalni-svijet/>
- <https://www.medijskapismenost.hr/preporuke-za-zastitu-djece-i-sigurno-koristenje-elektronickih-medija/>
- http://os-lokve-gripe-st.skole.hr/projekt_sigurnost_na_internetu/_kako_odgojiti_budu_ega_digitalnog_gra_anina
- <https://chatgpt.com/c/67bd9b10-9614-8000-9fc8-f662a2c778c9>

